

PENGGUNAAN CD MULTIMEDIA INTERAKTIF DALAM MENINGKATKAN KEFAHAMAN BAHASA INGGERIS DAN MENGUBAH TINGKAH LAKU PEMBELAJARAN KANAK-KANAK PRASEKOLAH

Nordin Mamat, Rosmidah Asong
Universiti Pendidikan Sultan Idris

ABSTRAK

Kajian ini bertujuan mengenal pasti penggunaan CD Multimedia Interaktif dalam pengajaran dan pembelajaran untuk meningkatkan kefahaman Bahasa Inggeris kanak-kanak Prasekolah dan mengubah tingkah laku pembelajaran kanak-kanak prasekolah. Kajian dijalankan secara eksperimental dan pemerhatian terhadap tingkah laku kanak-kanak dari segi penglibatan mereka dalam aktiviti Pengajaran dan Pembelajaran Bahasa Inggeris melalui dua kaedah pengajaran berbeza. Seramai 30 orang kanak-kanak Prasekolah Sekolah Kebangsaan di Sepang dibahagikan kepada Kumpulan Rawatan (15 orang) dan Kumpulan Kawalan (15 orang). Dapatan kajian menunjukkan min skor ujian pos bagi kumpulan rawatan adalah lebih tinggi berbanding kumpulan kawalan kefahaman dan perubahan tingkah laku. Hasil kajian menunjukkan penggunaan CD Multimedia Interaktif dalam pengajaran and pembelajaran dapat meningkatkan kefahaman Bahasa Inggeris kanak-kanak prasekolah. Kaedah pembelajaran menggunakan CD Multimedia Interaktif adalah berkesan dalam mengubah tingkah laku kanak-kanak iaitu meningkatkan minat kanak-kanak terhadap Bahasa Inggeris.

Kata kunci:

Cd Multimedia Interaktif, kefahaman, kanak-kanak prasekolah, pengajaran dan pembelajaran.

THE USE OF MULTIMEDIA CD TO ENHANCE THE UNDERSTANDING OF ENGLISH LANGUAGE AND TO IMPROVE LEARNING BEHAVIOR OF PRESCHOOL CHILDREN

ABSTRACT

This study aims to identify the use of Interactive Multimedia CD in teaching and learning to enhance the understanding of English language among

preschool children and to improve their learning behavior. This study was done experimentally and through observation of the children's behavior during their involvement in the activities of teaching and learning of English using two different methods of teaching. 30 preschool children in the National School Sepang were divided into Treatment Group (15 persons) and Control Group (15 people). The results showed the mean post-test scores for the treatment group was higher than the control group in terms of understanding dan behaviour. The results showed the mean post-test scores for the treatment group were higher than the control group. Results showed that the use of Interactive Multimedia CD in teaching and learning could enhance the understanding of English among preschoolers. Learning methods using Interactive Multimedia CD is effective in improving the behaviour of children by increasing the children's interest towards English.

Keywords:

interactive Multimedia CD, understanding, preschool children, teaching and learning.

LATAR BELAKANG KAJIAN

Keseronokan pembelajaran Bahasa Inggeris di kelas prasekolah didapati kurang memuaskan. Beberapa faktor telah dikenal pasti, bagaimanapun fokus utama adalah kelemahan kanak-kanak prasekolah dalam memahami subjek Bahasa Inggeris kerana kaedah pengajaran dan pembelajaran guru itu sendiri. Ini kerana masih terdapat guru yang menggunakan kaedah mengajar secara formal seperti di kelas aliran perdana. Penyediaan alat bantu mengajar bagi pengajaran tradisi juga adalah terhad kepada bahan-bahan yang statik sifatnya. Ini secara tidak langsung mengurangkan minat kanak-kanak untuk mengikuti pelajaran. Menurut Adenan Ayob, Kamariah Abu Bakar, Zakaria Kasa & Aida Suraya Md Yunus (2011), Kebanyakan media pembelajaran yang berorientasikan pendekatan tradisi hanya memberikan penekanan kepada fakta ingat-balik.

Para guru perlu mencari idea pembelajaran dan bahan bantu mengajar yang menarik untuk memotivasikan minat dan mewujudkan daya tarikan dalam proses pembelajaran kurikulum pendidikan (Sharifah Nor, 2010). Dalam dunia era Teknologi Maklumat dan Komunikasi (ICT), kebanyakan kanak-kanak sudah didedahkan dengan penggunaan ICT sama ada di rumah, kafe siber dan di sekolah. Jadi, pengajaran dan pembelajaran guru mestilah bersesuaian dengan tahap pengetahuan sedia ada murid. Jika guru tidak mengaplikasikan pengajaran dan pembelajaran berbantuan komputer, maka proses pengajaran guru tersebut akan menjadi hambar, tidak menyeronokkan

dan membosankan kanak-kanak dengan kaedah yang lama. Seseorang guru mestilah tahu menguasai dan bijak menggunakan alat teknologi terkini di samping dapat memanfaatkannya ke arah mengoptimumkan proses pengajaran dan pembelajaran.

PENYATAAN MASALAH

Kefahaman kanak-kanak prasekolah dalam Bahasa Inggeris sering menjadi satu masalah kepada guru prasekolah, oleh yang demikian guru perlu bijak memilih kaedah mengajar yang menyeronokkan dan berkesan kepada murid. Kurangnya penglibatan yang aktif oleh kanak-kanak prasekolah semasa pengajaran dan pembelajaran berlaku di dalam kelas, sekali gus tahap kefahaman mereka terhadap subjek Bahasa Inggeris kurang memuaskan. Penggunaan bahan atau alat bantu mengajar yang kurang efisien dan tidak relevan dengan subjek yang diajar dan jumlah murid yang ramai dalam sebuah kelas juga menyebabkan kurangnya interaksi antara murid dan guru. Ini seterusnya menyebabkan murid menjadi kurang aktif dan pasif kerana murid tidak memahami apa yang dipelajari. Fenomena ini berlaku disebabkan kaedah pembelajaran di dalam kelas yang tidak menyeronokkan. Robiatul A'dawiah Jamaluddin & Halimah Badioze Zaman (2010) dalam tinjauan yang dilakukan ke atas 10 buah prasekolah di Hulu Langat, Selangor dapat melihat perbezaan tingkah laku kanak-kanak iaitu amat positif apabila guru menggunakan ABM digital iaitu perisian multimedia berbanding alat bantu mengajar (ABM) konvensional iaitu kad bergambar dan buku teks.

Kajian ini bertujuan untuk melihat sejauh mana penggunaan CD Multimedia Interaktif dapat meningkatkan kefahaman Bahasa Inggeris kanak-kanak prasekolah serta melihat perubahan tingkah laku kanak-kanak dari segi penglibatan mereka semasa aktiviti pengajaran dan pembelajaran subjek Bahasa Inggeris melalui dua kaedah yang berbeza berdasarkan keputusan ujian pos. Keberkesanan penggunaan CD Multimedia Interaktif dalam pengajaran dan pembelajaran Bahasa Inggeris di kelas prasekolah ini dilihat melalui skor kanak-kanak terhadap ujian pra dan ujian pos yang dijalankan terhadap 30 orang kanak-kanak prasekolah yang dipilih secara bertujuan menguji keberkesanan CD Multimedia Interaktif.

OBJEKTIF KAJIAN

Objektif kajian ini terbahagi kepada dua iaitu;

- a) mengenal pasti pengaruh bahan Multimedia Interaktif dalam aktiviti pembelajaran terhadap kefahaman kanak-kanak dalam bahasa Inggeris melalui:
  - i) *Myself*
  - ii) *Fruits*
  - iii) *Animals*
  - iv) *Transportation*
- b) mengenal pasti perubahan tingkah laku kanak-kanak dari segi penglibatan dalam aktiviti pembelajaran menggunakan CD Multimedia Interaktif Bahasa Inggeris berbanding cara konvensional.

TINJAUAN LITERATUR

Kajian Literatur dalam Negara

Menurut Robiatul A'dawiah Jamaluddin & Halimah Badioze Zaman (2010) perisian multimedia membolehkan kanak-kanak melibatkan diri secara aktif dalam proses pembelajaran dan memperkembangkan kognitif. Dapatan ini adalah hasil kajian yang dilakukan ke atas 20 orang pelajar prasekolah di sekitar Daerah Hulu Langat. Ciri-ciri interaktif yang dibangunkan dalam perisian multimedia membantu kanak-kanak prasekolah mengasah kemahiran mengendalikan peranti input, meningkatkan kecekapan berinteraksi dengan program komputer. Tidak dinafikan bahawa pengajaran menggunakan ICT seperti perisian multimedia merupakan satu strategi menyeluruh dalam menentukan tahap pencapaian murid. Namun begitu, gaya pengajaran guru memainkan peranan penting dalam pengajaran dan pembelajaran di dalam kelas. Guru-guru perlu mencari idea yang lebih kreatif, inovatif dan menarik bagi meningkatkan minat serta memotivasikan murid untuk belajar. Kenyataan ini adalah selari dengan kajian oleh Sharifah Nor Puteh dan Kamarul Azman (2011) ke atas 100 responden terdiri daripada murid-murid prasekolah dan 30 orang guru di daerah Gombak. Dapatan kajian mereka menunjukkan betapa penggunaan perisian multimedia seperti CD Interaktif mampu memberikan impak yang positif ke

atas kefahaman kanak-kanak prasekolah terhadap mata pelajaran Bahasa Inggeris.

Penggunaan multimedia seperti CD Interaktif dalam bidang pendidikan awal kanak-kanak memberi banyak manfaat kepada kanak-kanak malah kepada guru juga untuk menyokong proses pengajaran. Dapatan kajian oleh Latifah Abdul Majid (2012) yang dilakukan di tiga buah Taman Didikan Kanak-kanak (TADIKA) prasekolah seliaan kerajaan dan swasta di daerah Kuala Terengganu mendapati kanak-kanak dan guru TADIKA memberi reaksi positif terhadap keberkesanan penggunaan multimedia dalam bilik darjah. Terdapat juga kajian berkaitan multimedia interaktif yang lebih menjurus kepada animasi dalam perisian yang dijalankan oleh Ronaldi Saleh Umar, Fadilahwati Abdul Rahman, Fattawi Mokhtar & Nor Aziah Alias (2011) di dua buah sekolah di Rawang dengan bilangan responden seramai 11 orang. Dapatan kajian menunjukkan 100% pelajar suka dengan apa yang mereka lihat serta menunjukkan reaksi minat, rasa ingin tahu dan dimotivasikan di samping mereka dapat mengikuti pengajaran dan aktiviti yang disampaikan menggunakan teknik animasi yang telah direka khas.

Hasil kajian yang dijalankan ke atas 60 orang murid Tahun Tiga di sebuah sekolah di Kuala Lumpur oleh Nor Ilyani, Ahmad Fauzi & Fadzilah (2012) menunjukkan penggunaan bahan pengajaran menggunakan komputer memberi kesan yang positif terhadap pencapaian murid berbanding pengajaran biasa. Keseluruhan daripada keputusan hasil kajian mendapati penggunaan komputer dalam pengajaran dan pembelajaran (P & P) adalah sangat berkesan. Sekali gus dapatan ini membuktikan pengajaran berasaskan komputer seperti penggunaan CD Multimedia Interaktif membantu murid untuk memperbaiki pencapaian dan kefahaman mereka terhadap pelajaran.

Menurut Yahya Othman dan Dayang Raini Pakar (2011) menunjukkan terdapat perbezaan yang signifikan bagi min prestasi pemahaman bacaan antara murid-murid yang mengikuti pengajaran menggunakan aplikasi komputer secara interaktif dengan murid-murid yang mengikuti pengajaran menggunakan kaedah tradisional sekali gus membuktikan bahawa penggunaan perisian cerita secara interaktif dalam pengajaran dapat meningkatkan prestasi kefahaman murid. Kajian ini berkaitan penggunaan CD-ROM interaktif bagi menilai pencapaian murid dalam bacaan dan kefahaman dengan dua kaedah yang berbeza iaitu dengan menggunakan multimedia dan kaedah tradisional. Kajian ini dijalankan ke atas 52 orang murid di sebuah sekolah rendah kerajaan di daerah Brunei Muara. Dapatan ini selari dengan kajian yang dijalankan oleh Auzar (2012) ke atas 86 orang murid darjah 1 di sekolah rendah di Pekan Baru turut

menunjukkan bahawa penggunaan komputer melalui perisian pembelajaran membaca menunjukkan keberkesanan yang signifikan berbanding dengan pembelajaran membaca secara tradisional. Penggunaan perisian dalam pembelajaran membaca juga berjaya meningkatkan kemahiran membaca murid-murid. Ini membuktikan keberkesanan penggunaan multimedia tidak dapat disangkal lagi impaknya terhadap P & P terutamanya melibatkan kanak-kanak.

Sementara itu, Sawsan Nusir, Izzat Alsmadi, Mohammed Al-Kabi & Fatima Sharadga (2012) telah menjalankan kajian mengenai impak penggunaan multimedia dalam pelajaran asas matematik kanak-kanak di sebuah sekolah rendah di Jordan mendapati bahawa penggunaan multimedia dalam pengajaran telah memberikan kesan positif terhadap tumpuan kanak-kanak. Keputusan kajian juga menunjukkan terdapat peningkatan dari segi kemahiran pembelajaran kanak-kanak serta memotivasikan mereka untuk belajar melalui grafik dan animasi serta permainan berbentuk pendidikan yang terdapat dalam perisian multimedia tersebut.

Mengikut Nicoletta Di Blas & Bianca Boretti (2009) kanak-kanak sangat suka dan seronok belajar menggunakan bahan interaktif, mereka juga memperlihatkan perubahan tingkah laku dari segi penglibatan yang aktif serta lebih cepat memahami apa yang diajar kepada mereka. Kajian juga telah dijalankan ke atas 27 orang kanak-kanak prasekolah di Padua, Italy mendapati kanak-kanak sangat suka dan seronok belajar menggunakan bahan interaktif. Dapatan ini disokong oleh Suzan & Serife (2010) telah menjalankan kajian ke atas sekumpulan murid sekolah rendah berbangsa Turki di Norway turut mendapati keberkesanan pembelajaran secara interaktif telah membantu murid untuk lebih memahami pelajaran berbanding sebelumnya. 17 murid juga menyatakan pembelajaran menggunakan media interaktif lebih berkesan dan menyeronokkan, sekali gus membantu murid mengatasi masalah kelemahan dari segi perbendaharaan kata dan kemahiran sendiri.

Teori Tingkahlaku

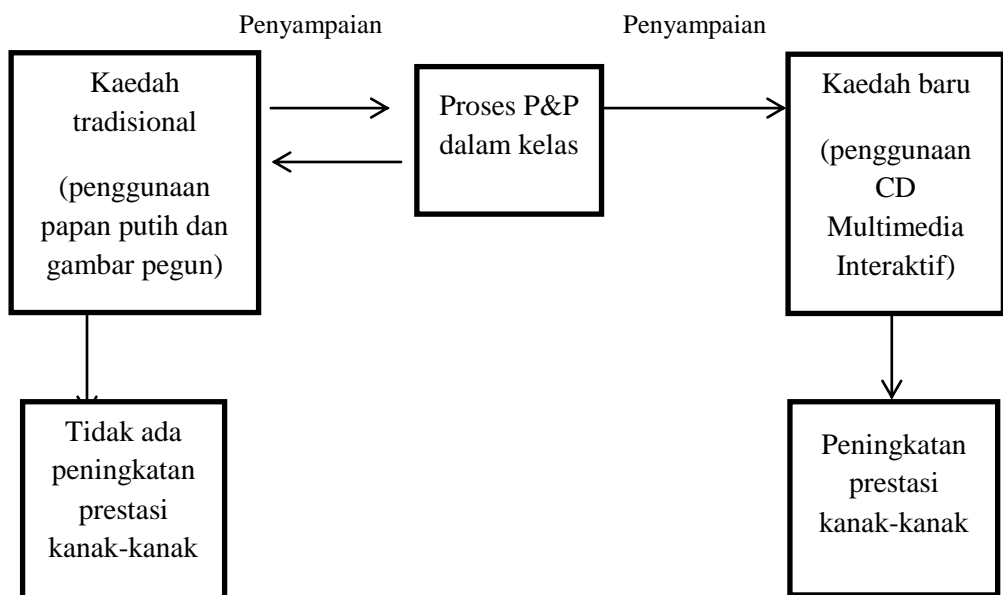
Menurut ahli-ahli psikologi tingkah laku, pembelajaran berlaku apabila terdapat perubahan tingkah laku dalam diri seseorang iaitu perubahan tingkah laku dari tidak tahu melakukan sesuatu perkara kepada tahu melakukannya. Elemen teori tingkah laku yang diadaptasikan ke dalam perisian CD Multimedia Interaktif ini ialah rekaan grafik untuk ikon dan butang yang mudah digunakan. Apabila kanak-kanak melakukan sesuatu

tindakan akan ada tindak balas atau respon selepas itu. Ganjaran seperti kata-kata motivasi, skor ataupun tepukan bertujuan meneguhkan serta mengekalkan minat kanak-kanak untuk terus mengikuti isi pelajaran seterusnya di dalam perisian tersebut. Oleh itu dengan menggunakan perisian CD Multimedia Interaktif, pembelajaran menjadi seronok, bermakna dan berkesan sebagaimana apa yang dialami oleh kanak-kanak sepanjang pembelajaran berlaku.

METODOLOGI

Kajian ini merupakan satu kajian eksperimental yang melibatkan dua kumpulan kanak-kanak prasekolah seramai 15 orang bagi setiap kumpulan iaitu kelas Kristal dan kelas Bestari. Kedua-dua kumpulan diberi ujian pra sebelum kajian dijalankan, manakala ujian pasca atau ujian pos pula akan diberikan di akhir kajian dijalankan. Jangka masa kajian ini dijalankan selama 3 minggu dan pengkaji sendiri menjalankan pengajaran bagi kedua-dua kumpulan bagi mempelajari tajuk '*Myself*', '*Animals*', '*Fruits*' dan '*Transportation*'. Pemerhatian turut dijalankan dan data dikumpul untuk dianalisis menggunakan SPSS 18.0.

Kerangka Konseptual

Rajah 1:
Hubungan antara penggunaan CD Multimedia Interaktif dan

peningkatan prestasi kanak-kanak dalam tajuk '*Myself*', '*Animals*', '*Fruits*' dan '*Transportation*'

Dapatan kajian akan dijelaskan berdasarkan pemerhatian, ujian pra dan ujian pos yang telah dilaksanakan. Bahan yang digunakan dalam kajian ini ialah CD Multimedia Interaktif yang memberi fokus kepada empat tajuk yang terkandung dalam tema prasekolah. Data yang dikumpul dianalisis bagi melihat kekerapan, peratus, min dan sisihan piawai. Analisis secara pemerhatian turut dilakukan bagi melihat maklum balas dan perubahan tingkah laku responden terhadap aplikasi pengajaran dan pembelajaran melalui kaedah yang dipilih. Bagi menerangkan data, jadual-jadual telah dibina untuk menyokong analisis data supaya perbandingan bagi kedua-dua kaedah pengajaran dapat dilihat dengan jelas.

DAPATAN KAJIAN

Dapatan kajian diperoleh telah dianalisis berdasarkan soalan kajian. Peningkatan kefahaman kanak-kanak prasekolah terhadap subjek Bahasa Inggeris menerusi aktiviti pembelajaran menggunakan CD Multimedia Interaktif melalui tajuk *Myself*, *Fruits*, *Animals* dan *Transportation*.

Jadual 1:
Taburan Skor Ujian Pra Mengikut Tajuk

Responden	T1	T2	T3	T4	Jumlah
1	0	2	1	2	5
2	2	3	3	4	12
3	3	3	3	1	10
4	1	1	1	1	4
5	0	1	1	1	3
6	3	3	3	2	11
7	3	1	2	1	7
8	5	2	3	2	12
9	2	2	1	3	8
10	4	3	1	5	13
11	0	2	2	1	5
12	4	4	2	2	12
13	2	3	2	1	8
14	0	0	1	1	2
15	5	4	3	3	15

16	2	3	2	1	8
17	2	2	2	0	6
18	3	1	1	1	6
19	2	1	0	1	4
20	1	1	1	1	4
21	0	1	0	0	1
22	3	3	2	2	10
23	2	3	1	1	7
24	1	4	2	2	9
25	3	4	2	3	12
26	1	4	1	1	7
27	0	0	1	1	2
28	2	3	2	1	8
29	4	4	2	2	12
30	5	4	3	3	15
Jumlah	65	72	51	20	238
%	43.3%	48%	34%	33.33	39.7%

T1: Tajuk *Myself*

T2: Tajuk *Fruits*

T3: Tajuk *Animals*

T4: Tajuk *Transportation*

Berdasarkan Jadual 1 di atas dapatlah dirumuskan bahawa peratus kefahaman kanak-kanak dalam subjek Bahasa Inggeris melalui tajuk dan kaedah pengajaran konvensional adalah kecil. Sebanyak 65 jawapan betul atau 43.3 peratus melalui tajuk *Myself*. Manakala bagi tajuk kedua iaitu *Fruits* jawapan betul sebanyak 72 atau 48 peratus. 51 jawapan betul bersamaan 34 peratus dapat dilihat melalui tajuk ketiga iaitu *Animals*. Bagi tajuk terakhir iaitu *Transportation* sebanyak 20 jawapan betul atau 33.33 peratus dicatatkan. Sebagai kesimpulannya, keputusan ujian ini mendapati hanya 39.7 peratus sahaja daripada keseluruhan soalan berjaya dijawab dengan betul oleh responden seramai 30 orang.

Jadual 2:
Taburan Skor Ujian Pos Melalui Kaedah Pengajaran Menggunakan CD
Multimedia Interaktif

Responden	T1	T2	T3	T4	Jumlah
1	2	5	3	2	12

2	5	4	4	5	18
3	5	3	5	3	16
4	3	2	3	2	10
5	2	2	2	2	8
6	4	4	3	5	17
7	4	4	3	3	14
8	5	5	5	4	19
9	4	3	3	5	16
10	5	4	4	5	18
11	2	3	3	3	11
12	4	5	5	5	19
13	4	4	2	2	15
14	2	1	1	1	5
15	5	5	5	5	20
Jumlah	56	54	51	52	218
%	80%	77.1%	72.9%	74.8%	39.7%

T1: Tajuk *Myself*

T2: Tajuk *Fruits*

T3: Tajuk *Animals*

T4: Tajuk *Transportation*

Jadual 2, analisis dari ujian pos melalui kaedah pengajaran menggunakan CD Multimedia Interaktif mendapati berlaku peningkatan yang ketara terhadap kefahaman Bahasa Inggeris kanak-kanak prasekolah. Seramai 15 responden yang mewakili responden (id) 1 hingga id 15 dapat meningkatkan kefahaman Bahasa Inggeris dengan 56 atau 80 peratus jawapan betul diberikan oleh responden dari tajuk *Myself*. Manakala 54 jawapan betul bersamaan 77.1 peratus dari tajuk *Fruits* turut memperlihatkan peningkatan. Peningkatan juga dapat dilihat melalui tajuk *Animals* iaitu sebanyak 51 jawapan betul atau 72.9 peratus, demikian juga bagi tajuk *Transportation* menunjukkan 52 jawapan betul atau 74.8 peratus diberikan oleh responden.

Hasil Pemerhatian Kumpulan Rawatan

Berikut adalah perubahan tingkah laku kanak-kanak dari segi penglibatan dalam aktiviti pembelajaran menggunakan CD Multimedia Interaktif Bahasa Inggeris berbanding cara konvensional.

Pertama, CD Multimedia Interaktif dapat menarik perhatian kanak-kanak untuk mengikuti pelajaran (Kenyataan 1). Berdasarkan pemerhatian yang dilakukan, didapati kanak-kanak yang berada dalam kumpulan rawatan yang diajar menggunakan CD Multimedia Interaktif telah melalui pembelajaran yang dapat menarik perhatian mereka untuk mengikuti pembelajaran sehingga ke akhirnya. Kanak-kanak didapati begitu tertarik dengan perisian yang terdapat dalam CD Multimedia Interaktif tersebut. Elemen-elemen yang menjadi perhatian kanak-kanak seperti pergerakan objek-objek berdasarkan turutan mengikut kebolehan kanak-kanak dan kandungan keempat-empat tajuk yang berdasarkan pengalaman harian mereka. Mereka juga meneroka aplikasi yang ada di dalam perisian termasuklah menjawab soalan-soalan, mencantumkan kepingan gambar, suai padan perkataan dengan gambar, mengisi tempat kosong dengan huruf atau perkataan termasuklah aktiviti nyanyian. Kaedah ini ternyata sangat sesuai digunakan di kelas prasekolah untuk kesemua tajuk yang telah dipilih.

Kedua, kaedah pengajaran menggunakan CD Multimedia Interaktif memudahkan guru mengawal kelas (Kenyataan 2). Hasil pemerhatian keberkesanan kaedah pengajaran menggunakan CD Multimedia Interaktif memberikan impak dari segi kawalan kelas. Guru mampu menjalankan pengajaran tanpa sebarang masalah disiplin atau tingkah laku negatif oleh kanak-kanak. Perkara ini juga turut menyumbang kepada kelancaran aktiviti pembelajaran yang dirancang oleh guru membabitkan empat tajuk yang dipilih.

Ketiga, gambar-gambar dan video dalam CD Multimedia Interaktif membantu kanak-kanak untuk memahami tajuk yang diajar dengan lebih cepat (Kenyataan 3). Kenyataan ketiga menunjukkan gambaran yang positif dalam pemerhatian yang dilakukan. Sesi pengajaran bagi keempat-empat tajuk tersebut ternyata sangat membantu kanak-kanak untuk memahami apa yang dipelajari dengan lebih cepat. Kanak-kanak boleh menjawab soalan-soalan yang terdapat dalam aktiviti serta melakukan tugas dengan baik pada setiap sesi pengajaran dan pembelajaran.

Keempat, kanak-kanak tidak bosan belajar menggunakan CD Multimedia Interaktif (Kenyataan 4). Kenyataan ini merujuk kepada tingkah laku yang diperhatikan semasa kanak-kanak mengikuti pembelajaran menggunakan CD Multimedia Interaktif. Jawapan yang diperolehi juga menunjukkan kanak-kanak melalui pembelajaran yang tidak membosankan. Ini dibuktikan di mana sepanjang pembelajaran bagi semua tajuk kanak-kanak sangat seronok dan bersungguh-sungguh dalam melakukan aktiviti.

Tingkah laku ini juga turut didorong oleh suasana tempat yang kondusif dan selesa berbanding di dalam kelas.

Kelima, kanak-kanak boleh melaksanakan tugas yang terdapat di dalam CD Multimedia Interaktif (Kenyataan 5). Pemerhatian yang dijalankan juga menunjukkan bahawa kanak-kanak lebih bersifat berdikari ketika menjalankan aktiviti yang terdapat di dalam perisian CD Multimedia Interaktif tersebut. Di samping itu, kanak-kanak didapati gemar meneroka sendiri dengan menekan butang yang ada untuk melihat pelbagai jenis aktiviti yang tersedia. Secara tidak langsung kaedah penggunaan CD Multimedia Interaktif dalam pembelajaran dapat meningkatkan keupayaan kanak-kanak untuk belajar dengan pelbagai bentuk kemahiran.

Keenam, tingkah laku kanak-kanak dalam sesi pengajaran dan pembelajaran menggunakan CD-Multimedia Interaktif sangat memuaskan (Kenyataan 6). Dari segi tingkah laku penglibatan kanak-kanak dalam sesi pengajaran dan pembelajaran, didapati kesemua kanak-kanak dalam kumpulan rawatan melibatkan diri secara aktif sama ada dalam aktiviti kumpulan mahupun individu. Kanak-kanak juga dilihat lebih berkeyakinan untuk menjawab soalan lisan yang dikemukakan oleh guru.

Jadual 3:
Taburan Skor Ujian Pos (Kaedah Konvensional)

Responden	T1	T2	T3	T4	Jumlah
16	4	4	2	2	15
17	2	2	2	0	6
18	4	1	1	1	7
19	2	1	0	1	4
20	2	2	1	1	6
21	0	1	0	0	1
22	4	3	2	2	11
23	2	3	1	1	7
24	3	4	2	2	11
25	5	4	2	4	15
26	1	4	1	1	7
27	0	0	1	1	2
28	3	3	2	2	10
29	4	4	2	3	13
30	5	5	3	4	17
Jumlah	41	41	22	25	132

%	54.7%	54.7%	29.3%	33.3%	44%
T1: Tajuk <i>Myself</i>					
T2: Tajuk <i>Fruits</i>					
T3: Tajuk <i>Animals</i>					
T4: Tajuk <i>Transportation</i>					

Jadual 3 menunjukkan keputusan ujian pos yang diwakili oleh kanak-kanak dari kelas Bestari yang terdiri daripada responden id 16 hingga id 30. Sebanyak 41 jawapan betul atau 54.7 peratus diperoleh dan menunjukkan keputusan yang sama melalui tajuk *Myself* dan *Fruits* yang diajar melalui kaedah konvensional. Bagi tajuk *Animals* pula, keputusan menunjukkan hanya 22 jawapan betul atau 29.3 peratus berjaya dijawab oleh responden. Manakala 25 jawapan betul atau 33.3 peratus diperoleh dari tajuk *Transportation*.

Hasil Pemerhatian Kumpulan Kawalan

Berikut adalah hasil daripada pemerhatian tingkah laku kanak-kanak dari segi penglibatan dalam aktiviti pembelajaran konvensional.

Pertama, kanak-kanak memberikan kerjasama dan perhatian semasa sesi pengajaran dan pembelajaran bermula (Kenyataan 1). Berdasarkan pemerhatian, pada awal sesi pengajaran dan pembelajaran bermula kanak-kanak dalam kumpulan kawalan ini memberikan kerjasama dan perhatian terhadap pengajaran guru. Kanak-kanak begitu teruja dengan set induksi yang digunakan oleh guru bagi memperkenalkan sesuatu tajuk. Kepelbagaian set induksi yang digunakan oleh guru seperti nyanyian, lakonan, teka teki dan permainan dapat menimbulkan minat kanak-kanak untuk mengikuti pelajaran. Jawapan pemerhatian pada kenyataan yang pertama ini adalah positif pada peringkat permulaan.

Kedua, kanak-kanak masih memberikan tumpuan sepenuhnya terhadap P&P selepas 15 minit (Kenyataan 2). Kenyataan kedua menunjukkan respons kanak-kanak yang negatif. Terdapat kanak-kanak yang tidak memberikan perhatian semasa guru memberikan penerangan. Beberapa perubahan tingkah laku dapat dilihat sepanjang tempoh ini seperti ada kanak-kanak yang mula melihat kiri dan kanan, mengusik kawan yang ada di sebelahnya, bermain dengan jari sendiri dan ada juga yang mula bercakap dan membuat bising. Keadaan ini menunjukkan bahawa kanak-kanak tidak dapat memberikan tumpuan terhadap pengajaran guru disebabkan kaedah

yang digunakan kurang menarik perhatian mereka. Kanak-kanak cepat menjadi bosan terhadap sesuatu perkara.

Ketiga, guru boleh mengawal kelas dengan mudah (Kenyataan 3). Berdasarkan pemerhatian dan temu bual, dapatan menunjukkan gambaran yang negatif. Guru hanya dapat mengawal kelas dengan mudah pada sesi awal pengajaran sahaja iaitu pada waktu set induksi. Selepas pengajaran memasuki fasa 20 minit seterusnya, pengajaran guru terganggu kerana terpaksa melarang dan menegur beberapa tingkah laku negatif yang ditunjukkan oleh kanak-kanak seperti mengganggu kawan dan berbuat bising. Tumpuan kanak-kanak yang tidak terarah kepada pengajaran guru telah menyukarkan guru untuk mengawal kelas semasa mengajar.

Keempat, kanak-kanak melalui pembelajaran yang menyeronokkan menerusi pengajaran konvensional (Kenyataan 4). Kenyataan keempat juga turut memperlihatkan jawapan yang negatif oleh pemerhati. Pemerhati melihat kanak-kanak cepat menjadi bosan dengan menunjukkan tindak balas bentuk gerakan badan dan mengganggu kawan-kawan, dan kurang tumpuan semasa belajar di dalam kelas. Keadaan ini menyukarkan kanak-kanak untuk memahami dengan cepat apa yang diajar oleh guru kerana mereka tidak memberikan tumpuan sepenuhnya ketika belajar. Keadaan ini jelas dibuktikan apabila keputusan ujian pos bagi kumpulan ini kurang menunjukkan peningkatan yang memberangsangkan berbanding keputusan ujian kumpulan rawatan.

Kelima, kanak-kanak melibatkan diri secara aktif dalam sesi pembelajaran (Kenyataan 5). Penglibatan kanak-kanak dilihat kurang aktif semasa sesi pembelajaran menerusi kaedah konvensional ini. Apa yang diperhatikan, hanya sebilangan kecil kanak-kanak iaitu seramai 7 orang yang kerap dilihat boleh menjawab soalan serta menawarkan diri untuk melaksanakan tugas yang diberi. Sebahagian yang lain hanya menjadi pemerhati sahaja. Berdasarkan pemerhatian, kanak-kanak lebih berminat dan aktif. Perkara ini dilihat tidak berlaku kepada kumpulan rawatan kemungkinan setiap kanak-kanak berpeluang membuat tugas kerana mereka berkongsi komputer dengan seorang rakan sahaja.

Jadual 4:

Perbezaan Peratus Peningkatan Kefahaman Kelas Kristal dan Kelas Bestari

Kelas	T1	T2	T3	T4
Kelas Kristal	80%	77.1%	72.9%	74.8%

(id 1 hingga 15)				
Kelas Bestari (id 16 hingga 20)	54.7%	54.7%	29.3%	33.3%
Peratus Peningkatan	25.3%	22.4%	43.6%	41.5%

Jadual 4 menunjukkan analisis peningkatan kefahaman kanak-kanak prasekolah dari kelas Kristal yang mengikuti pengajaran dan pembelajaran melalui kaedah penggunaan CD Multimedia Interaktif berbanding kelas Bestari yang mengikuti pengajaran dan pembelajaran melalui kaedah konvensional. Seramai 15 orang responden telah diuji melalui kaedah pengajaran menggunakan CD Multimedia dan 15 orang responden lagi diuji melalui kaedah pengajaran konvensional

Untuk tajuk *Myself*, responden kelas Kristal menunjukkan pencapaian sebanyak 80% berbanding responden kelas Bestari hanya 54.7%, peningkatan sebanyak 25.3%. Bagi tajuk *Fruits* pula, responden dari kelas Kristal mendapat keputusan 77.1% berbanding responden kelas Bestari hanya 54.7%, menunjukkan peningkatan sebanyak 22.4%. Sementara itu responden kelas Kristal memperoleh keputusan 72.9% berbanding hanya 43.6% responden kelas Bestari dengan peningkatan sebanyak 43.6% melalui tajuk *Animals*. Tajuk terakhir diuji ialah tajuk *Transportation* juga menunjukkan peningkatan sebanyak 41.5% di mana responden kelas Kristal memperoleh keputusan 74.8% berbanding responden dari kelas Bestari hanya memperoleh sebanyak 33.3%. Secara umumnya dapatlah dirumuskan bahawa keempat-empat tajuk yang diajar menggunakan kaedah CD Multimedia Interaktif dapat meningkatkan kefahaman Bahasa Inggeris kanak-kanak prasekolah berdasarkan keputusan yang diperoleh melalui ujian pos yang diberikan.

Jadual 5:
Perbandingan ujian pra dan ujian pos

Ujian	Bil	Min	Sisihan piawai	DF	Nilai t	Sig. (2 hujung)
Ujian pra	30	7.93	3.912	29	.723	.000
Ujian pos	30	11.67	5.422			

Signifikan pada $< .05$

Jadual 5 menunjukkan terdapat perbezaan signifikan antara markah ujian pra dan markah ujian pos di mana nilai $p = .000$ menunjukkan $p < 0.05$

iaitu pada aras keyakinan 0.05. Dapatan kajian mendapati nilai min ujian pos (min = 11.67) adalah lebih tinggi daripada min ujian pra (min = 7.93). Dapat disimpulkan di sini, penggunaan CD Interaktif dapat meningkatkan kefahaman kanak-kanak prasekolah dalam subjek Bahasa Inggeris.

PERBINCANGAN

Dapatan kajian menunjukkan bahawa penggunaan CD Multimedia Interaktif dalam pengajaran dan pembelajaran dapat meningkatkan kefahaman Bahasa Inggeris kanak-kanak prasekolah. Hasil analisis data menunjukkan wujud perbezaan prestasi bagi kumpulan kawalan yang menggunakan kaedah konvensional dalam P&P dan kumpulan rawatan yang menggunakan CD Multimedia Interaktif dalam P&P. Hasil pemerhatian pula menunjukkan kanak-kanak seronok dengan situasi pembelajaran serta lebih mudah faham dengan apa yang diajar oleh guru menggunakan CD Multimedia Interaktif. Di samping itu, guru lebih mudah mengawal kelas semasa mengajar menggunakan CD Multimedia Interaktif berbanding kelas yang diajar menggunakan kaedah konvensional. Dengan ini, dapatan kajian ini adalah menyokong bahawa penggunaan CD Multimedia Interaktif dapat meningkatkan kefahaman Bahasa Inggeris kanak-kanak prasekolah

Berdasarkan kepada jawapan yang diperolehi daripada pemerhatian yang telah dijalankan, jelas membuktikan kaedah penggunaan CD Multimedia Interaktif dalam pengajaran di kelas prasekolah telah mengubah tingkah laku kanak-kanak dari segi penglibatan kanak-kanak dengan aktif. Kanak-kanak sangat teruja untuk meneroka aplikasi yang ada di dalam perisian termasuklah menjawab soalan-soalan, mencantumkan kepingan gambar, suai padan perkataan dengan gambar, mengisi tempat kosong dengan huruf atau perkataan termasuklah aktiviti nyanyian. Dapatan ini selari dengan hasil kajian oleh Latifah Abd Majid et al. (2011), yang menyatakan bahawa unsur-unsur reka bentuk grafik, teks, warna dan bunyi mampu membuatkan kanak-kanak memberi sepenuh perhatian ketika pembelajaran berlangsung di samping kandungan silibusnya yang menepati cita rasa golongan kanak-kanak.

Bagi kanak-kanak dalam kumpulan kawalan, aktiviti pembelajaran secara konvensional tidak banyak membantu mereka agar terlibat secara aktif semasa P & P. Pemerhatian yang dijalankan menunjukkan kanak-kanak cepat merasa bosan serta hilang tumpuan semasa belajar. Hanya segelintir kanak-kanak sahaja yang mampu mengekalkan tumpuan dan mengikuti

pembelajaran sehingga ke minit terakhir tanpa sebarang masalah. Dapatan pemerhatian ini sekali gus turut membuktikan bahawa penggunaan CD Multimedia Interaktif benar-benar memberikan impak positif terhadap peningkatan penglibatan kanak-kanak dalam pembelajaran Bahasa Inggeris. Dapatan ini selari dengan hasil kajian oleh Sharifah Nor Puteh dan Kamarul Azman Abdul Salam (2011) kajian mendapati hasil kerja dan tingkah laku pembelajaran saling berhubung. Hasil analisis kajian menjelaskan bahawa jika hasil kerja murid baik dan memuaskan maka tingkah laku mereka juga cenderung menunjukkan nilai dan sikap yang positif. Demikian juga dapatan kajian oleh Sawsan et al., (2012), penggunaan multimedia dalam pengajaran dapat membantu dalam mengawal suasana bilik darjah terutama kelas yang mempunyai saiz pelajar yang ramai.

Tajuk-tajuk *Myself*, *Fruits*, *Animals* dan *Transportation* dalam kaedah penggunaan CD Multimedia Interaktif dapat meningkatkan kefahaman Bahasa Inggeris kanak-kanak prasekolah. Elemen-elemen dalam perisian didapati sangat membantu merangsang pemikiran kanak-kanak untuk belajar benda baru. Dapatan ini bertepatan dengan hasil kajian Latifah Abdul Majid et al. (2012) yang mengatakan bahawa kaedah pembelajaran berbantuan multimedia dapat meningkatkan minat dan prestasi pembelajaran kanak-kanak. Dapatan kajian ini menyokong hasil kajian oleh Ronaldi Saleh et al., (2011) di mana majoriti pelajar berpendapat bahawa grafik dan animasi adalah menarik serta dapat mengekalkan fokus mereka terhadap bahan pembelajaran. Di samping itu, dapatan ini selari dengan dapatan kajian oleh Sawsan Nusir (2012) yang menyatakan bahawa pembelajaran menerusi media interaktif dapat meningkatkan kemahiran pembelajaran kanak-kanak melalui aktiviti-aktiviti yang terdapat dalam perisian tersebut.

Penggunaan elemen visual sangat penting bagi meningkatkan kefahaman murid terhadap kandungan subjek yang hendak diajar oleh guru. Kenyataan ini menyokong hasil dapatan kajian yang telah diperolehi daripada kajian yang telah dijalankan oleh Adenan Ayob et al. (2011), menyatakan proses P&P yang dibantu oleh elemen visual didapati dapat meningkatkan proses pembelajaran sehingga empat kali ganda berbanding pengajaran secara lisan semata-mata. Teknologi multimedia adalah salah satu media pembelajaran baru yang boleh digunakan untuk membantu proses P & P lebih berkesan. Ini kerana multimedia menyepadukan pelbagai media: teks, suara, imej, grafik dan animasi serta kebolehan inter aktiviti yang dapat menarik minat pelajar serta menyokong perkembangan kanak-kanak yang masih belajar (Robiatul A'dawiah dan Halimah, 2010). Dapatan kajian ini juga menunjukkan bahawa penggunaan multimedia dalam pendidikan

mampu menarik minat pelajar untuk lebih memberi tumpuan terhadap pembelajaran. Ini kerana pembelajaran lebih berpusatkan kanak-kanak.

Kenyataan ini turut diperkukuhkan oleh pendapat Syahrul Nizam (2009) yang menyatakan bahawa penggunaan ICT dalam kalangan kanak-kanak kini menjadi satu keutamaan dan membantu menyokong pembelajaran mereka. Tambahan beliau, kanak-kanak lebih mudah terpicat dan terpengaruh dengan bahan-bahan berteknologi kerana ia berwarna-warni dan menarik sesuai dengan sifat semula jadi mereka. Berdasarkan pemerhatian, kanak-kanak nyata lebih cepat memahami apa yang diajar oleh guru dengan menggunakan CD Multimedia Interaktif berbanding kanak-kanak yang belajar di dalam kelas dengan kaedah konvensional. Dapatan ini adalah sama dengan dapatan hasil kajian oleh Latifah Abdul Majid et al., (2012) yang menyatakan murid prasekolah memahami apa yang telah dipelajari menggunakan multimedia. Kefahaman pembelajaran ini dinilai melalui aktiviti dan latihan yang telah disediakan dalam perisian tersebut.

KESIMPULAN

Hasil kajian menunjukkan pembelajaran Bahasa Inggeris melalui kaedah penggunaan CD Multimedia Interaktif dapat meningkatkan kefahaman kanak-kanak di samping memupuk minat mereka untuk mempelajari mata pelajaran ini serta mewujudkan suasana pembelajaran yang menyeronokkan. Aktiviti pembelajaran kanak-kanak di prasekolah menjadi aktif dan lebih berkesan. Melalui kajian ini juga dapat dibuktikan bahawa kaedah pembelajaran menggunakan CD Multimedia Interaktif adalah berkesan dalam meningkatkan kefahaman Bahasa Inggeris. Di samping itu juga dapat mengubah tingkah laku kanak-kanak iaitu meningkatkan minat kanak-kanak prasekolah dalam pembelajaran Bahasa Inggeris. Hasil dapatan melalui kajian ini, dicadangkan penggunaan CD Multimedia Interaktif perlu lebih kerap digunakan oleh para guru prasekolah supaya kanak-kanak dapat mempelajari Bahasa Inggeris dengan lebih berminat dan memberikan sepenuh perhatian kepada proses pengajaran dan pembelajaran.

RUJUKAN

- Abul Fuad Mohamad Salim. (2010). Meningkatkan kemahiran membaca murid pemulihan Tahun 2 melalui aplikasi ICT. *Jurnal Pembestarian Sekolah 2010 Bahagian Teknologi Pendidikan*, (12): 139-150.
- Adenan Ayob, Kamariah Abu Bakar, Zakaria Kasa & Aida Suraya Md Yunus. (2011). *Multimedia dalam pengajaran Bahasa Melayu*. Tanjong Malim: Emeritus Publication.
- Ahmad Fisol Hanafi & Muazam Mohd. Yunus. (2010). Meningkatkan pencapaian murid pemulihan melalui kem ICT. *Jurnal Pembestarian Sekolah 2010 Bahagian Teknologi Pendidikan*, (14): 175-181.
- Auzar. (2012). Keberkesanan penggunaan perisian asas membaca. *Journal of Language Studies*. 12(2): 629-641.
- Azizi Yahaya. (2007). *Menguasai penyelidikan dalam pendidikan – teori, analisis & interpretasi data*. Kuala Lumpur : PTS Professional.
- Chau Kien Tsong, Toh Seong Chong, Zarina Samsudin, Wan Ahmad Jaafar, Wan Yahaya & Lili Budiman. (2012). Tangible objects: The missing attribute in Multimedia Learning System for preschoolers. *The International Journal of Multimedia & Its Applications*, 4(4):17-31.
- Chenu, F., Gayraud, F., Martinie, B. & Wu, T. (2007). Is Computer Assisted Language Learning (CALL) efficient for grammar learning? An experimental study in French as a second language. *The JALT CALL journal*, 3 (3): 85-93.
- Cher Ping Lim & Ching Sing Chai. (2008). Teachers' pedagogical beliefs and their planning and conduct of computer-mediated classroom lessons. *British Journal of Educational Technology*, 39(5), 807-828. Doi:10.1111/j.1467-8535.2007.00774.x
- Debra A. Lieberman, Cynthia H. Bates & Jiyeon So (2009). Young children's learning with Digital Media, *Computers in the Schools*, 26:4, 271-283
- Gardner, S. & Aizan Yaacob. (2009). Interactive teaching styles with CD-ROMs: Malaysian perspectives. *Young learner special interest group*,

237-245. Retrieved 20 January 2010 from <http://www.priaryeltconference.org/cgisys/suspendedpage.cgi>

Kementerian Pelajaran Malaysia. (2012). Portal Rasmi Kementerian Pelajaran Malaysia Retrieved 1 June 2012, from <http://www.moe.gov.my>

Latifah Sulaiman. (2010). *Pendidikan prasekolah di Malaysia*. Shah Alam: Unit Penerbitan Universiti UiTM.

Latifah Abdul Majid, Wan Nasyrudin Wan Abdullah, Nurul Hidayah Ahmad Zakhi. (2012). Penerapan Nilai Murni dan Pembentukan Jati diri Kanak-kanak Prasekolah Melalui Penggunaan Multimedia. *Journal Hadhari Special Edition*, 51-65.

Lim, A. (2010). ICT now a teaching tool, *The Star Online*. 13 October 2010
Naba'h, A. A., Hussain, J., Al-Omari, A. & Shdeifat, S. (2009). The effect of computer assisted language learning in teaching English grammar on the achievement of secondary students in Jordan. *The International Arab Journal of Information Technology*, 6 (4): 431-439.

NAEYC. (2012). Technology and interactive media as tools in early childhood programs serving children from birth through age 8. *Fred Rogers Center: For early learning and Children's media*.

Nicoletta Di Blas & Bianca Boretti. (2009). *Interactive Storytelling in Pre-School A Case-Study*, 44-51.

Nor Ilyani Harun, Ahmad Fauzi Mohd Ayub & Fadzilah Ab. Rahman (2012), Keberkesanan penggunaan komputer dalam pengajaran dan pembelajaran tatabahasa. *Jurnal Pendidikan Bahasa Melayu*, 2(1): 31-42. Qais Faryadi, Zainab Abu Bakar & Hamidah Maidinsah. (2007). *Determining an effective interactive multimedia Arabic language courseware for Malaysian primary school children: An alternative paradigm for learning in the classroom*. Retrieved from ERIC database. (EDA499175).

Ronaldi Saleh Umar, Fadilahwati Abdul Rahman, Fattawi Mokhtar & Nor Aziah Alias. (2011). Menggunakan animasi di dalam instruksi khas

untuk kanak-kanak disleksia, *Jurnal Teknologi Pendidikan Malaysia*, 1(2): 27-38.

Robiatul A'Dawiyah Jamaluddin & Halimah Badioze Zaman. (2010). Pakej pembelajaran sains kanak-kanak prasekolah untuk tema meneroka angkasa menggunakan pendekatan cerita animasi interaktif. *Prosiding Seminar Kebangsaan Pendidikan Negara Ke-4*, 715-725.

Saayah Abu. 2008. *Menjadi guru TADIKA*. Kuala Lumpur: PTS Professional Publishing Sdn. Bhd.

Sawsan Nusir, Izzat Alsmadi, Mohammed Al-Kabi & Fatima Sharadga. (2012). *Studying the impact of using multimedia interactive programs at children ability to learn basic math skills*. 5(2): 17-32.

Sharifah Nor Puteh & Kamarul Azman Abd Salam. (2011). tahap kesediaan penggunaan ict dalam pengajaran dan kesannya terhadap hasil kerja dan tingkah laku murid prasekolah. *Jurnal Pendidikan Malaysia*, 36(1): 25-34.

Shau Kui Hiung. (2008). Keberkesanan penggunaan ICT dalam pengejaran pembelajaran. *Jurnal Penyelidikan Pendidikan Kementerian Pelajaran Malaysia (KPM)*, Labuan, (10): 150-171.

Suzan Duygu Eristi & Serife Dilek Belet. (2010). Teachers' and Students' Opinion about the Interactive Instructional Environment Designed for Bilingual Turkish Primary School Students in Norway. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*.1(1):3043.

Syahrul Nizam Junaini. 2009. *Anakku celik komputer*. Shah Alam: Buku Prima Sdn. Bhd. Umar, R.S., Abdul Rahman, F., Mokhtar, F. & Alias, N.A. (2011). Menggunakan Animasi di dalam Instruksi Khas untuk Kanak-Kanak Disleksia. *Jurnal Pendidikan Malaysia*, 1(2), 27-38.

Wang, Q. (2008). A Generic Model for Guiding the Integration of ICT into Teaching and Learning. *Innovations in Education and Teaching International*, 45 (4): 411-419.

- Yahya Othman & Roselan Baki. (2007, Nov). *Aplikasi komputer dalam pengajaran bahasa: Penguasaan guru dan kekangan dalam pelaksanaan*. Paper presented at 1st International Malaysian Educational Technology Convention, Johor Bahru, Malaysia.
- Yahya Othman & Dayang Raini Pakar. (2011). Kesan aplikasi perisian cerita interaktif semasa mengajarkan kemahiran bacaan dan kefahaman dalam kalangan murid tahun 4 di Brunei Darussalam. *Jurnal Pendidikan Bahasa Melayu*. 1(1): 27-49.
- Zamri Mahamod, Nik Mohd. Rahimi Nik Yusoff & Juliawati Ibrahim. (2009). Perbandingan gaya pengajaran guru bahasa Melayu dan guru bahasa Inggeris. *Jurnal Pendidikan Malaysia* 34 (1): 67-92.
- Zamri Mohammad & Mohamed Amin (2008). *Teknologi maklumat dan komunikasi dalam pengajaran dan pembelajaran Bahasa Melayu*. Shah Alam: Karisma Publications Sdn. Bhd.